

דברים לזכרו של אורי אופנהיים שנאמרו בלווייתו על ידי גד קורן

לא, שלוש הבנים וכל משפחת אופנהיים המורחבת,

בשם דיקן הפקולטה לפיסיקה, שלא יכל להיות נכח כאן, אני מביע את צערה של הפקולטה על מותו של פרופסור אורי אופנהיים. אורי נולד בשנת 1926, הצטרף לפקולטה בשנת 1959, פרש לגמלאות כפרופסור אמריטוס בשנת 1994, והיה בן 87 במוותו.

תחום המחקר העיקרי של אורי היה ספקטרוסקופיה של גאזים, במיוחד בתחום האינפרה אדום של הספקטרום.

בשנת 1946 אורי החל את לימודיו באוניברסיטה העברית בחוג למתמטיקה-פיסיקה. במלחמת השחרור הוא שרת בגוש עציון בפלוגת סטודנטים שהשתתפה בהגנת גוש. סיים לימודיו לתואר M.Sc. ב-1951 והתחיל לעבוד במחלקה לאינפרה אדום במכון ויצמן. ביצע שם עבודת דוקטור בהנחייתו של פרופ' יפה וסיים ב-1955. השתלם במכון הטכנולוגי של קליפורניה בין 1957-1959 בנושא פליטה אינפרה-אדומה של גאזים לוחטים. בשנת 1959 התחיל את עבודתו בפקולטה לפיסיקה של הטכניון והרצה במסגרת לימודי הסמכה על תרמודינמיקה, מכניקה וחשמל. במסגרת לימודי מוסמכים הרצה בשטח הפיסיקה של לייזרים והאינפרה-אדום.

אורי יסד בטכניון מעבדה למחקר באופטיקה ולייזרים בפקולטה לפיסיקה וחקר את הספקטרום הכמותי של גאזים לוחטים. הוא נחשב כמומחה בין-לאומי בלייזרי גזים באינפרה-אדום, והינו מחבר, יחד עם תלמידיו, של מספר ממאמי המפתח בנושא זה.

ב-1966 בנה את לייזר ה-CO₂ הראשון במדינה והנחה משתלמים רבים בשטח הלייזרים. היה פעיל במחקרים ממומנים ע"י חיל האוויר האמריקני ומשרד הביטחון הישראלי.

ב-1975 היה בין מייסדי מרכז מחקר ביטחוני שהוקם בפקולטה לפיסיקה לחקור את אופטיקת האטמוספירה, וביצע עבודות יסודיות בנושא עבירות אטמוספירית לאינפרה-אדום אשר היום מהווים בסיס לתכנון מערכות אופטיות צבאיות בכל העולם. ממרכז זה התפתחה היחידה לאלקטרו-אופטיקה של מוסד הטכניון, שפרופ' אופנהיים עמד בראשה ב-1988/89 ואשר במסגרתה ביצעו עבודות רדיומטריות רבות עבור מערכת הביטחון.

במשך עבודתו בטכניון סיימו אצלו 6 משתלמים את מחקריהם לתואר דוקטור ו-23 לתואר מגיסטר.

כשאני הצטרפתי לפקולטה בשנת 1975, אורי קיבל אותי לעבודה במעבדתו, כי כך נקלטו חוב חברי הסגל הצעירים שעסקו בפיסיקה ניסויית בזמנו. זה נבע מאילוצי תקציב, שכיסו פחות או יותר הוצאות לתפעול המעבדות, אבל לא לבניית מעבדות חדשות כפי שהדבר נהוג היום, עם תקציב של מעל למיליון דולר לכל מועמד ניסיונאי חדש בפקולטה. אורי קיבל אותי במאור פנים, וסייע לי ככל שיכל לקליטה מהירה בעבודת המעבדה. עסקנו בזמנו הרבה בבניה של לייזרים

פוליטיים רבי עוצמה של CO₂ ששימשו לעירור רב-פוטוני של מולקולות ולהפרדת איזוטופים. בנינו את הלייזרים האלה בעצמנו כי זה היה עדיין בתחום המחקר, וגם כי לא היה ניתן לקנות אותם בחוץ. זה כמובן עיכב את התקדמות המחקר, אך למרות זאת פרסמנו ביחד באותן שנים, כ- 20 מאמרים משותפים של אורי ושלי.

אביא כאן דוגמה אחת לאופי המסודר של אורי. כאמור תקציבי המחקר ניתנו במשורה על ידי הפקולטה, ושנה אחת אורי החליט שאי אפשר יותר להמשיך בבניית מערכות וקום, שהיינו זקוקים להם לצורך בניית הלייזרים ותאי המדידה, מפאת המחסור במחברי וקום (vacuum fitting components). ולכן באותה שנה כל התקציב שלנו הוקדש להזמנת מחברי וקום! זה כמובן איפשר עבודה נוחה יותר, אבל בפירוש מעיד על האופי של אורי. אם תרצו האופי ה"יקי" של אורי.

ולסיכום אומר שאני מודה לאורי על היחס הטוב שלו אלי, על החברות, ועל שיתוף הפעולה הפורה איתו. יש לי רק זכרונות טובים ממנו. יהי זכרו ברוך.